

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сяляству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Дыплёматычны флірт.

Каля двух гадоў таму назад, падарозе з Масквы ў Бэрлін, затрымаўся ў Варшаве радавы камісар замежных спраў Чычэрын. У той час уся польская прэса не магла нацешыцца з факту візыты кіраўніка заграшчнай палітыкі ССРР і на гэтай візыце будавала розныя пажаданья для Польшчы пляны. Тагочасныя банкеты і прамовы аздачылі на тую саветафильную частку грамадзян, якая ўсе свае прадбачанні асноўвала на помачы радавай улады. Тымчасам мінаюць ужо два гады, а адносіны між Польшчай і ССРР астаяцца тая самыя, увесь час непрыязныя. Факты красамоўней гавораць за сябе чымся мовы. Салодкія прамовы Чычэрына і міністра Скржынскага, якія ў свой час былі сказаны на банкетах, асталіся толькі прамовамі, бо жыццё выказала іхнюю нерэальнасць. Пытаньне: дык навошта-ж была тая візыта Чычэрына і навошта былі тая прамовы, якія не пайшлі па дарозе рэалізацыі? Адказ зусім ясны. У гэтым часе Англія надала праект міжнародных дагавораў, якія пасяля і былі зрэалізаваны ў Лёкарно. Лёкарнаўскія дагаворы галоўнай сваёй мэтай хацелі залажыць саюз вялікіх дзяржаваў Заходняй Эўропы, уключаючы ў гэты саюз і Нямецчыну і скіраваць яго проці ССРР.

Нічога dziўнага, што Саветы хацелі памяшаць заключэнню такога саюзу і затым Чычэрын так саладка гаварыў у Варшаве. Салодкія прамовы Чычэрына былі таксама пажаданымі і для Польшчы; польскі міністар замежных спраў таксама разліваўся ў ветлівых словах аб магчымасці польска-савецкага паразуменьня, бо разумей, што праз гэта Польшча ўмацоўвала сваё становішча пры будучых дагаворах у Лёкарно.

Час выказаў, што праектаванья Англіяй дагаворы былі падпісаны ў Лёкарно, бо большыя заходня-эўропэйскія дзяржавы дагаварыліся між сабой. Але гэтыя дагаворы не аказаліся зусім рэальнымі, бо ня ўсе дзяржавы падпісалі іх. Частка дзяржаваў ня брала ўдзелу ў гэтых дагаворах, а затым і не зьяўляецца прыхільнікамі іх. Зразумелі гэта добра Саветы і затым, аспрабуючыся яшчэ на іншых нягодах паміж сябрамі Лігі Народаў (напр. Польшча і Літва), пачалі самі заключаць дагаворы з паасобнымі дзяржавамі, на якіх Ліга Народаў не зварахвала належнай увагі. Першы дагавор радавая ўлада заключыла з Літвой, а апошнімі днямі быў заключаны і другі такі дагавор з Латвіяй. Дагаворы паміж паасобнымі сябрамі Лігі Народаў (Літва і Латвія—сябры Л. Н.) з ССРР, які не зьяўляецца сябром Лігі Народаў выклікалі но-

Прамова сэн. Багдановіча

ў Сэнаце 10. III с. г. пры дыскусіі над бюджэтам Міністэрства Рэлігійных Вызнанняў.

(Канчаток).

Ужо не адзін раз чуў я з гэтай трыбуны з вуснаў маіх калегаў Палякаў — ссылі на любімага мною расейскага філэзофа і тэолёга Салаўёва. Аднак-жа прыходзіцца трывіцца, што ссылаецца на яго для навучанья іншых, а не сябе. Некалі гэты бясспрэчна расейскі патрыёт, у лепшым значэнні гэтага слова, гаварыў аб Расей: „ходзіць не аб істнаваньне Расей, але-ж аб дастойнае яе істнаваньне“ (як гэта ў сучаснасці разумеюць Расейцы). Мне дык здаецца, што гэтую меру трэба тасаваць і адносна Польшчы польскім патрыётам. Дзеля таго, што дзеве меркі ў палітыцы — адну для сябе, а другую для іншых, той самы патрыёт-філэзоф, як вядома, называе „готэнтотаўскай маральлю“. Годнае пашану істнаваньне Польшчы адзначае яе канстытуцыя, у якой рэлігійнае роўнапраўненне займае не апошняе месца. Але-ж у Польшчы шануецца толькі мёртвая канстытуцыя 1791 году, якая нічым не абавязуе, а жывая сучасная шануецца не надта.

Цяпер пераходжу да даных цыфровых бюджэту. Не адзін раз ужо з гэтае трыбуны я высьняў, што тая старана царкоўнага жыцця, памойму ёсць найменей важнаю. Я ня бачу карысці ў гэтых матэрыяльных дабротах, калі самы царкоўны лад пабудаваны ёсць на неадпаведных падставах і не дае магчымасці царкве як сьлед скарыстаць з гэтых дабрадзействаў. Уважаючы за найлепшае царкоўнае дабро яе ўнутраную бязумоўную свабоду і кананічны саборны лад, я, каб гэта ад мяне залежала, з радасцю адказаўся-б ад усякіх датацыяў, абы толькі ў гэты спосаб можна было здабыць тую свабоду і той лад. Ці пры сучасным ладзе ў царкве, калі царкоўнае грамадзянства ёсць зусім адсутна ад царкоўных справаў, калі Сынот не дае ніякае справаздачы нікаму ў гэтых сродках, якімі апэруе, калі мітрапаліт, нібы аўтакефальны, фактычна залежыць ад свайго неадказнага атачэння, таксама не дае справаздачы і Сыноту, дык ці-ж можам дазвацца, аб тым, колькі ёсць гэтых сродкаў і куды яны ідуць. Ці можа быць пры гэтых умовах гуртка аб нейкім грамадзка-царкоўным кантролі? Але-ж, пакуль гэтакі лад істнуе і народныя грошы ідуць нібы на царкоўныя справы, мусім крытычна адносіцца да царкоўнага бюджэту і адносна цыфровых даных.

Калі-б бюджэт праваслаўнай царквы быў

урэгуляваны на падставах правільнай прапорцыі ў параўнанні да р.-каталіцкага касцёлу, дык сума яго тагды выносіла-б 3.337.000; сучасны бюджэт выносіць толькі 1.695.980 зл. і, хоць у гэтай плошчы ня можна не заўважыць вялікага поступу (бо ў папярэдніх гадах прапорцыя была значна меней адпаведная), але-ж і справядлівасць і царкоўная патрэба вымагаюць ад нас упарадкаваньня гэтага бюджэту на падставах роўнапраўнення.

У кожным разе, якая-бы сума гэтага бюджэту была, ці малая, ці вялікая, маема права вымагаць ад ураду, каб гэты бюджэт быў выкананы згодна пастановы ўставадаўчых палатаў. Што-ж мы бачым? Практыка апошніх гадоў выясьніла, што ўрад не трымаецца прынятых парламантам Kredytaў і выдае на праваслаўную царкву суму шмат меншую ад тэй, якая вызначана бюджэтам. Адносна да р.-каталіцкага вызнанья ўрад чыніць гэтага нямога, бо высокасьць гэтых выдаткаў замацавана канкардатам, і цераз гэта ўвесь дзяр гэтай бяспраўнай ашчаднасці пераносіцца выключна на праваслаўную царкву. Дык вось прытачу цыфры.

У 1924 годзе: асыгнавана (пералічыўшы суму на злоты) 165.184 зл.; выдана 164.050 зл.; нявыдана 1.134 зл., г. з. 9 проц.; у 1925 годзе: асыгнавана 954.360 зл., выдана 266.950 зл., г. з. 28 проц.; у 1926 годзе (пяць кварталаў), хоць бюджэт ня быў прыняты парламантам, але-ж у кожным разе выдаткі павінны былі тасавацца да нормы прэлімінаванага бюджэту. Што-ж мы бачым? Асыгнавана 1.927.560, акрамя 5-га кварталу, выдана 1.181.834; нявыдана 745.726 зл. г. з. 33 проц., акрамя пятага кварталу. З гэтага відаць, што ўсё тое, што мы тут пастановім, ёсць зусім не актуальным. Гэтакі „ашчаднасць“ ураду адносна праваслаўнай царквы можна было-б усправядлівіць або дэфіцытам у бюджэце агульна дзяржаўным, або нястачай патрэбаў ў гэтай царкве. Ні гэтага, ні іншага няма. 1926 годзе, як мы ведаем даходы дзяржавы выносілі 1.905.725, а выдаткі 1.852.000 зл., г. з. мелі мы ашчаднасці 53 міл. зл. З гэтага відаць, што фінансавы стан дзяржавы не вымагаў гэтакіх бяспраўных адносінаў да бюджэту праваслаўнай царквы. А калі-б і вымагаў, дык урад павінен быў гэта спраўдзіць з гэтай трыбуны перад парламантам. З другога боку маем столькі патрэбаў у праваслаўнай царкве, перадусім з прычыны адабранья царкоўных будынкаў і маемасці, што і ўсей асыгнаванай сумы далёка не хапіла-бы на ўсе тая патрэбы.

Зьвернем увагу на справу адбудовы царквы. Царква ў Баранавічах будуецца ўжо пяць гадоў, а людзям тоўпіцца ў маленькае царкоўца, трохі вялікай за кёсак для содавай

вую сытуацыю ў міжнароднай палітыцы. Найбольш занепакоілась Польшча. Польшча зразумела, што проці Лёкарнаўскіх дагавораў паўстаюць дагаворы паасобных дзяржаваў з ССРР, адною з наймагутнейшых суседаў Польшчы і што гэтыя дагаворы могуць перадусім нашкодзіць Польшчы.

У сувязі з гэтым польская заграшчная палітыка пачала скіроўвацца на ўсход. Польскі ўрад пачынае рабіць заходы перад урадам ССРР аб заключэнні трактату аб ненападанні адзін на аднаго і, пасяля і аб заключэнні гандлёвага трактату. Трудна цяпер сказаць, чым канчыцца цяпе-

рашні дыплёматычны флірт між Польшчай і Саветамі, аднак трэба ведаць, што гэта толькі флірт, бо ніводная з гэтых дзяржаваў зусім ня імкнецца да запраўднай згоды. Усялякія дагаворы між цяперашняй Польшчай і Саветамі будуць толькі дагаворамі на паперы, ня будуць мець рэальнага значэння ў сэнсе лёальнага выканання іх.

Незалежна ад ідэалогічных кантрастаў паміж польскай і савецкай уладай, трэба ведаць, што ўзьнікае яшчэ беларускае пытаньне. Як першае так і другое будзе на перашкодзе да трывалых і прыязных адносінаў паміж ССРР і Польшчай.

Проці здраднікаў.

Дэфэнзійная праца пасла Ваявудзкага выклікала разлом у яго соймавым клубе Niezależnej Partji Chłopskiej. Паслы: Бон, Шакун і Шапель вышлі з гэтага запэцканага Клубу і абвясцілі гэтакое пісьмо:

„Прызнаньне ўрадам Незалежнай Партыі Хлопскай нелегальнай арганізацыяй літым яскравым бязпраўем і зламаным асноваў канстытуцыі. Разумею аднак, што палітычная лінія, па якой ад даўжэйшага часу ішла, проці нашага перакананьня Незалежная Партыя Хлопская, была часта нявыразнай і фальшывай. Іменна гэта выклікала настаючую ўраду, пачыненую ў інтэрэсах абшарніцка-капіталістычнае класы.

Мы асьцярагалі не адзін раз ад згубных для працоўнае масы наступкаў некаторых партыйных дзейнікаў і дзеля гэтага не ляжыць на нас адказнасьць за тое, што партыя загнана ў пад'яземелье. Яшчэ год таму назад стварылі мы апазыцыю ў партыі і запраўды былі мы ўжо іншай партыяй.

Наша грамадзкае сумленьне не дазваляе нам у сучасных умовах пхаць найбяднейшыя сялянскія масы на дарогу палітычнай працы ў нелегальных абставінах. Ня маем найменшага маральнага права быць прычыною масавых арыштаў і гнёту людзей у вастрогах. Дзеля гэтага самага з мэтамі палітычнай працы, якія тасуюцца п. Ваявудзкім і яго староннікамі, ня можам згадзіцца і пакідаем рады Н. П. Х.“

Дык вось як, нават блізка супрацоўнікі і калегі Ваявудзкага дазнаўшыся аб бруднай працы пасла Ваявудзкага пакідаюць яго. Толькі „наш манарх“ А. Луцкевіч аж са скуры лезе вон і бароніць хаўрусніка, мусіць надта мілы яму гэты шлюб і смашны пірог дэфэнзійшчыка.

Бачым, якую вартасьць мае ўся брахня Луцкевіча ў сваёй газэце на Беларусі. Яму таксама, як Ваявудзку-дэфэнзійшчыку ходзіць толькі аб тое, каб баламуціць масы беларускага сялянства, каб падбураць іх проці беларускіх ідэйных працоўнікоў, каб таксама пхаць у вастрогі ўсіх тых, што ня могуць падпарадкавацца дэфэнзыве.

Цяпер заслона зусім ужо паднята, усё беларускае грамадзянства, а тым больш тое якое дагэтуль было падпарадкавана гэтам уладу, павінна на канец працёрці вочы і ачысьціць сваю працу ад уплыву здрадніка.

Ганьба Ваявудзку, ганьба ягонаму абаронцу А. Луцкевічу.

Працоўныя масы, што ўжо цяпер пакутуюць за свае ідэі і пасланьня на гэтую пакуту правакатарамі, яшчэ скажучь самі сваю падзяку здраднікам.

=====

*Ніколі не зністажай газэты,
прачыташы дай яе суседу.*

=====

вады. Урад выдае на гэтую будову „з панскай ласкі“ гэтак мала і ў гэтых сумах, нібы лякарства хвораму, „цераз дэве гадзіны па сталавай лыжцы“, а гэтым утрымоўвае і пагоршвае будову. Калі-б тая „заащаджаньня“ урадам сумы, былі выкарыстаны напрыклад на адбудову царквы, дык колькі непатрэбных канфліктаў паміж урадам і насяленьнем, паміж праваслаўнымі і каталікамі можна было-б бяз труда адсунуць.

Не магу, каб не звярнуць увагі паноў яшчэ на цэлы рад ненармальнасьцей, адносна спосабу выдаваньня сумаў бюджэту праваслаўнай царквы.

Маю на прыкмеце прынятую ў леташнім годзе ўрадам сыстэму адкрыцьця месячных крэдытаў нераўнамернымі сумамі. Гэтакія нераўнамерныя і не вызначаны асыгнаваньня крэдытаў зусім пішчаць усякія магчымасьці пляновай працы і ўносяць ў самае міністэрства ўнутраны непарадак. Рабілася гэтак: Скарб асыгнае і прыгэтым, як ужо адзначыў, у нераўнамерных сумах крэдыту мясечна на ўсё міністэрства. Міністэрства паводле сваіх зданьняў, дзеліць гэтыя крэдыты сярод сваіх дэпартамантаў, а дэпартаманты дзеліць, ужо паводле сваёй добраі волі, — сярод рожных вызнаньняў. Без сумліву пры гэтым атрымае болей той, хто мае вялікую энэргію. Разумею, што праваслаўе заўсёды астаецца на апошнім месцы.

Урад адабраў многа царкоўных дамоў для школы, для памешкань р.-каталіцкіх ксяндзоў і нічога не дае на адбудову новых, нават з таго, што ўжо вызначана ўставадаўчымі палатамі. Няхай урад не стараецца ўсправядлівіць гэта нястачаю права адзначанага датацыю духавен-

З жыцьця пад Польшчай.

Развал у соймавым клубе Niezależnej Partji Chłopskiej.

„Сял. Ніва“ ўжо няраз пісала аб фальшывай ролі Незалежнай Партыі Хлопскай. Цяпер ня толькі, мы але і б. сябры гэтае партыі паслы: Бон, Шакун і Шапель, самі пацьвядзілі гэта і затым пакінулі гэтую партыю. Вернымі дэфэнзійшчыку Ваявудзку пакуль што асталіся пас. Балін і Федаркевіч. Ходзяць чуткі, што і яны пакідаюць Ваявудзкага. Ваявудзкі, як Паляк, мае сабе толькі аднаго вернага хаўрусніка Беларуса з б. Грамады Антоняга Луцкевіча, з якім, магчыма, будзе і далей вясці баламутную працу, кідаючы працоўныя масы ў вастрогі.

Аб зацьверджанні канфіскаты адозвы Лігі Праў Чалавека.

Канфіската адозвы Лігі Праў Чалавека і Грамадзяніна, якою пратэставана проці надужыцьцяў улады і зьдзекаў над палітычнымі вязьнямі—зацьверджана варшаўскім акружным судом.

Да судовай адказнасьці будучь пацягнуць асобы, якія падпісалі гэтую адозву.

А падпісалі гэтую адозву, як ведама, надта выдатныя польскія дзеячы, як пасол Тугут, пісьменьнік Андрэй Струг і інш.

Зьезд вольнадумцаў.

У Варшаве адбыўся пяты зьезд вольнадумцаў з усяе Польшчы.

На гэтым зьездзе было адчытана многа рэфэратаў, з якіх польскія павіністы не здаволяны, бо, як піша „Kurjer Poranny“, ў дыскусіях, а нават і ў пастановах зьезду ёсьць пратэст проці ўціску нацыянальных меншасьцяў.

Пад канчаток зьезду прынята многа прапавіцьцяў і рэзалюцыяў, якімі зьезд дамагаецца: бясплатнай сьведкай школы з выкладоваю моваю дзіцяці, прызнаньня безвызнавэнасьці, цывільных шлюбаў і іншых грамадзкіх вольнасьцей.

Да справы лодзінскай забастоўкі.

Камісія палюбоўнае згоды ў справе лодзінскай забастоўкі, складзеная з п.п. Бартыя, Юркевіча (мін. працы) і Квяткоўскага (мін. прамя. і гандлю) прызнала работнікам дабаўку заробтнае платы 5—12 проц.

Няведама толькі, ці здаволяцца гэтакі дабаўкаю работнікі, бо выглядае яна неяк зусім мізэрна.

Адносіны ў В.-Сілезіі.

Карэспандэнт „Kurjera Porannego“ ў Катавіцах у В.-Сілезіі, вельмі абураецца на тое, што ўва ўсіх кэсках прадаюцца нямецкія газэты, а польскія, дык амаль-што зусім няма.

Назваючы гэтае зьявішча нямецкаю прапагандаю і атрутаю для польскіх душаў, ён заклікае ўлады, каб яны забаранілі прадажу нямецкіх газэтаў, кажучы, што польская В.-Сілезія мусіць чытаць польскія газэты.

ства і царквы. Пастанова ўставадаўчых палатаў для ўраду мусіць быць правам і мусіць выконвацца бязумоўна.

Наагул уся сыстэма выдаткаў бюджэтавых сумаў праваслаўнай царквы, якая пазбаўляе ўсякага значэньня прыняцьця бюджэту парламантам, якая шырока адкрывае дзверы для самаволі міністраў і нават дробных урадоўцаў, якая абарачвае праўныя акты ў міластыню „з панскай ласкі“, якая надае фамілійны характар справе, якая мусіць быць выразна азначана данымі і цыфрамі, — выразна сьведчыць аб ненармальнасьцях, якія гранічацца з надужыцьцямі ў міністэрстве, а наступствы гэтага сьведчаць аб адносінах ураду да праваслаўнай царквы.

Пры гэтым трэба ўзяць пад увагу ўсё тое, што сказаў я аб сучасным антыкананічным сынадальна-бюракратычным ладзе праваслаўнай царквы. Пры гэтакім ладзе мы ня маем ніякай пэўнасьці, што гэтыя мінімальныя сумы, якія шчасьліва прайдуць цераз міністэрскі млын і пападунь у сынадальнае бюро, будучь цалком выкарыстаны на патрэбы, — на будоўлю царквы, царкоўных дамоў і г. д., а не на якіяколы новыя падарожы мітрапаліта па чужых краях з мэтай новых пробаў вырашэньня бязшлюднай аўтакефаліі.

З усяго гэтага вынікае, што і з ідэяў і практычных паглядаў няма для нас нікае рацыі прыкладаць свае рукі да бюджэту міністэрства вызнаньняў, пакуль грунтоўна ня будзе зьмененым гэты лад царквы і адносіны да яе ўраду, г. з. пакуль запраўды ў гэтай справе не наступіць маральнае адраўленьне.

Люблю...

Люблю цябе, мой родны кут...
Люблю жыцьцё, якое тут,
Паверхам смаглым і на дзіва,
Глядзіць і сумна і тужліва!
Люблю лугоў зялёных травы
І лес высокі, кучаравы...
Убогасьць хатак беднай вёскі
І нівак родныя палоскі!

Люблю, ня гутаркай пустою,
А шчырым сэрцам і душою:
Бяз лішніх гукаў і бяз слоў,
Як сам сябе, як сваю кроў!
І ўсцяж імкнуся, каб да сонца
Прабіць, хоць вузкае ваконца...
Убачыць сьвет, сьвет веды, волі
І шчасця трохі — лепшай долі,
Каб разам з вольнымі людзьмі
Ўздыхнуць свабоднымі грудзьмі!

Міхась Васілёк.

Карэспандэнцыйныя курсы беларускай мовы.

Грамата, як ведама, сярод нашага беларускага сялянства, слаба пашырана. Цэлыя сталяці няволі, цяжкага жыцьця пад чужацкім ярмом, не давалі тых варункаў, якіх ён мог-бы свабодна вучыцца роднай навукі і скарыстаць з гэнай навукі.

Ліхай памяці, царска-маскоўская школа, калі і вучыла нашага селяніна граматы, то толькі расейскай, саўсім яму чужой і незразумелай. Ведама, што для беларускага селяніна такой навукі, як быццам і ня было. Ён яе забываў, бо сам заўсёды гаворыць пабеларуску; што ў яго галаве і засталася, дык гэта толькі магчымасьць напісаць каракулямі сваё прозьвішча. Скарыстаць з расейскай пачаткавай школы магло толькі багацейшае сялянства, тая адзінкі, якія імкнуліся да асьветы лёгка паддаваліся абрусіцельскай мэце царскіх школаў. Рэч ведамая, што гэтыя адзінкі для беларускага сялянства не маглі быць карыснымі, бо яны глядзелі на ўсё роднае, а перадусім на сваю мову, з пагардай. Беларускі адраджэнскі рух, які магутна хваляю пранёсся па нашай зямлі, разбудзіў нашае сялянства, разбудзіў шмат каго з тых, хто глядзеў на ўсё роднае, як непрыяцель. Беларускі адраджэнскі рух вызваў масовую зацікаўленасьць родным, вялізарнае запатрэбаваньне нашага селяніна на сваё роднае друкаванае слова ў родзе кніжак, газэтаў і іншых.

У сучасны момант няма ўжо на Беларусі такой вёскі, мястэчка, дзе-б не знайшлося беларускай кніжкі, газэты. І вось тут для большасьці нашага сялянства, на'т добра знаёмага з расейскай граматай, паўсталі труднасьці, з якімі яму сваімі сіламі ня так лёгка справіцца. Аказалася, што беларускія, кнігі, газэты, ды яшчэ лацінкай, ня так лёгка чытаць як гэта выдаецца з першага пагляду. Знайшлося шмат слоў, асабліва навейшых, літэратурных, узятых з чужых моваў, трудна зразумелых для нашага селяніна; труднасьць прадставілі і некаторыя літары, асабліва падвойныя. З пісаньнем лацінкай справа выглядала яшчэ труднейшаю. Аднак усе гэты перанікоды і труднасьці не адбілі ў нашага селяніна цягі да роднай беларускай кніжкі. Каб папоўніць гэтую нястачу ў сваім жыцьці, нашае сялянства, а перадусім моладзь, саматугам пачало вучыцца роднай беларускай мовы, выпісваючы беларускія граматыкі, праванісы і г. д. Часткова нашаму селяніну з гэтым удалося справіцца, але для большасьці сялян справіцца з гэтым сваімі сіламі, хоць-бы пры гэтым былі і дзесяткі рожных граматык і праванісаў, вельмі цяжка.

Гледзячы на гэта ўзнімаецца пытаньне: ці не прыйшла-б наша інтэлігенцыя, ў родзе розных культурна-асьветных арганізацыяў, як нп. Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры, на помач у гэтай справе нашаму селяніну? Ці ня можна арганізаваць для сялянскіх працоўных масаў карэспандэнцыйныя курсы беларускай мовы? Гэты спосаб пашырэньня граматынасьці ў Заходняй Эўропе ўжо даўно ўжываецца, дык чаму і нам яго не спрабаваць?

Не ўдаваючыся ў тэхнічны бок гэтых курсаў, скажу толькі тое, што гэтыя курсы ў значнай меры падымучь граматынасьць нашага сялянства і пры гэтым граматынасьць беларускую. Такія курсы выклікаюць да жыцьця тая адзінкі, якія да гэтага часу проста мадзюць, марна прападаюць не прыносячы ніякай карысьці нікому. Агулам кажучы, гэтыя курсы прынясуць вялізарную карысьць усяму беларускаму адраджэнскаму руху. Гэта насамлеўшая справа нашых дзён праз беларускія культурна-асьветныя арганізацыі павінна быць як найхутчэй споўнена, бо на гэтым церпім мы самі.

К. Матусевіч.

Інтэрпэляцыя № 33

Беларускага Пасольскага Клубу да п. міністра ўнутраных справаў у справе біцця камандантам паліцыі селяніна Паўлюка Велікасельца, з вёскі Дабучын, Пружанскага павету.

Дня 4 лютага 1927 г. камэндант пастарунку Дз. Пам. ў Дабучыне, Пружанскага павету, Бярнацкі, пазваўшы на пастарунак бяз ніякай прычыны 50-летняга селяніна з вёскі Дабучына Паўлюка Велікасельца пачаў дапрашваць, называючы яго камуністам і бандытам. Закліканы на дапрос селянін пацверджаець, што камэндант у гэтым часе быў п'яны. Робячы дапрос у Вялікасельца камэндант біў яго па галаве так, што дапрашваны абліўся крывёй і самлеў. Што было далей селянін ня помне. Калі Велікасельца ачуціўся, пачаў ён, як камэндант казаў пастарунковаму Рагальскаму, абмываць закрываўлены кажух Вялікасельца, а яму самаму спярша падаць і да пачы і абсушыць змочаны кажух, а потым пайсьці дамоў і прынясьці вечарам таго самага дня стрэльбу (карабін). Калі Велікасельца запрэчыў гэтаму, кажучы, што ніякага карабіну ня мае, камэндант сказаў „купі, але прынясі“.

Факт гэты сьведчыць аб тым, што дзяржаўная паліцыя ня перастаець катаваць беларускую люднасць пры дапросах. Сьстэма біцця і катаваньня люднасці на пастарунках паліцыі вядзецца паліцыяй заўсёды, а польскі ўрад дагэтуль не падняў ніякай барацьбы з гэтай сьстэмай. Вяручы пад увагу вышэйпаданнае інтэрпэляцыя пытаюцца п. Міністра:

1) Ці намерваецца нарэшце адушыць сьстэму біцця люднасці на пастарунках дзяржаўнай паліцыі?

2) Ці намерваецца павясьці сьледства ў справе біцця селяніна Велікасельца і аддаць судовай уладзе камэнданта Бярнацкага?

Варшава, 1.ІІ. 1927 г.

НАВИНЫ.

— Патаемны арышт б. рэдактара „Сялянскае Нівы“. Два тыдні таму назад зьнік бяз ніякага сьледу б. рэдактар „Сялянскае Нівы“ гр. Л. Міцька. Ніхто ня ведаў дзе дзеўся б. рэдактар, гаспадыня толькі заявіла, што адной раніцай зьявіўся да гр. Л. Міцькі нейкі чалавек у цывільнай вопратцы, пагаварыў з ім (гутарка была вельмі ажыўленая) і пасля абое выйшлі разам, пры гэтым Л. Міцька выйшаў не пасьведаўшы. Ад таго часу Л. Міцька не вярнуўся на сваю кватэру і гаспадыня нічога больш ня ведае.

Пасьля гэтага пачалося шуканьне б. рэдактара. У палітычнай паліцыі нічога ня можна было даведацца, камісар ураду м. Вільні таксама нічога ня ведаў, тады зьявіліся да пасла Ярэміча, які ўзяўся шукаць рэдактара.

Дзякуючы асабістай інтэрвэнцыі сярод ваяводзкіх палітычных уладаў удалося даведацца, што беларускага рэдактара арыштавала крмінальная паліцыя і пасадзіла на Лукішкі. Арышт быў зроблены па загаду сьледавацеля ІІ рэз. за канфіскаваньня нумары „Сял. Нівы“.

Крмінальная паліцыя пачынае арыштоўваць беларускіх рэдактараў. Добрая парадкі!

— Асуд рэдактара. Гр. Міх. Гэрмановіч, рэдактар беларускае газэты „Іскра“, якая выходзіла ў 1926 годзе асуджаны на 10 месяцаў вастрогу.

— Беларуская лекцыя. У нядзелю 10 красавіка г. г. а 6 гадз. веч. у сале Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры будзе прагаворана лекцыя грам. Альбіна Стэловіча на тэму „Галоўныя дзейнікі грамадзкіх зьявішчаў“.

— 3 паседжаньня Рады Інстытуту. На апошнім паседжаньні Рады Т-ва Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры між іншым справамі была разгляджана справа зьмены статуту. Пастаўлена сьдзібу цэнтральнага ўраду таварыства перанесьці ў Вільню, а таксама павялічыць лік сяброў цэнтральнага ўраду да 7 асоб. Новавыбраны цэнтральны ўрад Інстытуту складаецца з такіх асоб: гр. А. Більдакевіч, гр. А. Бабянскі, сэн. В. Багдановіч, кс. пас. А. Станкевіч, сэн. А. Назарэўскі, гр. Э. Будзька і гр. С. Сьвістун.

— Новая часопісь. Надовячы выйшла новая часопісь пад н. „Наша праўда“, якая зьяўляецца наступніцай „Спраў“, „Голасу“ і інш.

— Канфіскацы. Камісар ураду на м. Вільню канфіскаваў беларускую аднадзёўку „Водкія“, якая выйшла замест дзюжэўскай „Спраў“. Адказны рэдактар С. Татарын цягнецца да адказнасці, а таксама канфіскаваны № 8 беларускае газэты „Narodny Zvon“, за перадавіду „Учора і сягонья“, якая абгаварвала школьныя і культурна-асьветныя справы і за зацемку „Да дзевятых угодкаў абвешчанья незалежнасьці Беларусі“.

Што дзеецца ў сьвеце?

Літва і Латвія.

Паміж гэтымі дзяржавамі намячаецца сьм. Ужо адбыліся перагаворы паміж іх міністраў. Гэта надта не падабаецца Польшчы, якая траціць Латвію як прыяцеля...

Сытыяцыя ў Кітаі.

На падмогу кантонскай арміі, мае выступіць з 200.000 арміяй гэн. Фэнг-Чанг, які рыхтуецца ісьці на Пекін з боку Манголіі. Сытыяцыя ў Кітаі, якая вядзе да апаваньня Кітаю радыкальнымі Кантонцамі, трывожыць буржуазны сьвет, а найболей Англію.

На Балканах.

У Альбаніі ідзе ўнутраны нялад. Рэвалюцыянеры гатуецца да паўстанья, каб скінуць сучасны ўрад, які дагаворам з Італіяй, амаль-што скасаваў незалежнасьць Альбаніі.

Дзеля таго, што паўстанцаў падтрымлівае Югаславія, паміж ёю і Італіяй паўстаў канфлікт. Каб зьліквідаваць канфлікт за справу ўзялася Англія.

Прыгатаваньні ў справе разаружэньня.

У камісіі ў справе прыгатаваньня канфэрэнцыі на разаружэньню ідзе далейшая праца. Каб даць Радавай Расеі магчымасьць узяць удзел у канфэрэнцыі, дык прапавыцыя Расеі аб сабраньні гэткай канфэрэнцыі па замежжы Швайцарыі прынята.

Расея са Швайцарыяй, як ведама, ня ладзіць, дык калі-б канфэрэнцыя вызначана была ў Швайцарыі — Расея ад удзелу цераз гэта сама адказалася-б.

Ліст у Рэдакцыю.

Паважаны Пана Рэдактар!

Прашу надрукаваць у Вашай газэце наступнае: У № 22 (73) „Сялянскай Нівы“ п. Квартун падаў карэспандэнцыю „падзел спадку“, у якой абвясчае, што па сьмерці адзінокага сьвяшчэнніка ў прыходзе Рабунь, Касьцянеўскай гміны, асталося вядома „як ад папа“ досьць значна скарбу. Жывёлу і адзежу падзялілі айцы суседніх прыходаў за малітвы за душу нябожчыка. На бульбу ў ямах, сена і зярно назначылі цану, па якой трэба прадаваць, а грошы аддаваць Крывіцкаму благачыннаму.

У інтарэсах справядлівасьці лічу за свой абавязак сьвясветліць справу, як яна ёсьць.

Праўда, першага студня г. г. памёр у сяле Рабуні адзінокі сьвяшчэннік а. Лапацінскі. Па сьмерці-ж яго нічога не асталося, на першы пачатак прышлося пажычаць у людзей грошы, даць абед тым, хто капаў дол і іншым прысутным на хаўтурах. А тут яшчэ сталі прыходзіць крэдытары, у якіх нябожчык астаўся ў доўгу.

Можа хто і здзівіцца чаму гэта ў адзінокага чалавека нічога не асталося? А вось чаму: нябожчык ніколі ня меў звычай пакадаць сабе ў запас грошы. То пасылаў ён сваім дзецям — бедным эмігрантам у Парыж, то пазычаў людзям без ніякіх расьпісак, або так раздаваў беднаце; а даўжнікі цяпер не пааддавалі. А калі ў самога не ставала, дык прыходзілася пазычаць у людзей, але па расьпісках. Нарэшце цяпер, каб зьясьці канцы з канцамі прышлося ўсё прадаць: карову, сьвіней, блугую старенькую адзежку, яшчэ даваеннага часу (бо добрай ня было, нават бялізны добрай на сьмерць не аказалася), а бульбу прышлося прадаць і грошы аддаць у царкву за сьвечкі і на другія расходи пры хаўтурах. Прысутнае-ж духавенства ні воднай рэчы не скарыстала для сябе. Малітвы за душу саслужыўца нябожчыка — саракавуст разлажылі на ўсіх сьвяшчэннікаў у благачыніі бяз усякае платы.

Цяпер пытаюся — якую тэндэнцыю меў п. Квартун абвясчаючы праз прэсу фальшывую зьяву — быццам айцы духоўныя падзялілі спадкі паміж сабою за малітвы?

(Далей у пісьме гаворыцца аб тым, што за нязгодны з праўдай весткі аўтар карэспандэнцыі можа быць пацягнуты да адказнасці. Рэд.)

Даўгінаўскі благачынны

Пратаярэй Мітрафан Шчансковіч.

1927 г. сакавіка 21 дня, в. Княгініна.

Ад Рэдакцыі: Зьямяшчаючы гэтае пісьмо, лічым патрэбным выказаць сваё дапушчэньне, што аўтар карэспандэнцыі „Падзел спадку“ ня меў ніякое благое тэндэнцыі проці духавенства, пасярэднім доказам гэтага можа быць хоцьбы карэспандэнцыя п. Квартуна зьмешчаная ў гэтым нумары. Як відаць карэспандэнцыя „Падзел спадку“ была напісана ў добра веры, на аснове мясцовых гутарак.

„Родныя Гоні“.

Надовячы выйшла з друку першая кніжка мясячніка літэратуры і культуры Заходняе Беларусі п. наз. „Родныя Гоні“. Каб аданіць гэтую часопісь трэба разгледзіць, што і як у ёй зьмешчана. Перадусім возьмем перадавіцу: „Да Грамадзянства“.

Маем там такія сказы:

„Намаш чаго й казаць аб жыцьцю політычным, усім ведамыя „свабоды“ ягонныя...“

„Заданьнем „Родных Гоняў“ і ёсьць прычыніца да развоу гэтага „духовага паветра“ — культуры беларускае. Пойдзем да свае мэты трыма дарогамі: 1) будзем старацца павялічыць людзёў, каторыя, даўшы ў месяц ня меней 10 зал., будуць сувываўцамі „Родных Гоняў“; 2) будзем пісаць у часопіс і 3) пашыраць яго. У гэтай трыкакай рабоце і просім беларускае грамадзянства памагаць нам“.

Далей ёсьць заклік да: Ліцьвіноў, Палякаў і Жыдоў, каб таксама памаглі.

Вось гэта і ёсьць амаль ня ўся перадавіца, як бачым, вельмі „літэратурнай“ мовай напісана.

Зьмест часопісі складаюць літэратурныя творы і артыкулы. На першым месцы маем вершы шырока знамай песьнярыкі Н. Арсеньневай, далей: вершы А. Бартуля, апавяданьне „На парозе 1386 г.“, „Антон Лявіцкі“ (Ядвігін ІІІ.), „Аб годзе нараджэньня Фр. Скарыны“, „Рэлігійная літэратура пабеларуску“, „Аб культурнай працы“, „Да пытання аб асобных прычынах навучанья“, „Зямельныя адносіны ў Беларусі і аграрная палітыка канца XIX ст.“, „Захацела бабуленька ды пабагадзіць“ (народная песьня), „З беларускіх культурных арганізацыяў“, „Культурныя навіны“ і „Новыя культурныя часопісы“.

Усё гэта зьмешчана на 48 старонках друку (васьмёркі) і апраўлена ў чырвоную вокладку. Як бачым, матэрыялу даволі шмат, але нельга сказаць, каб для першага нумару ён быў зусім умела падбраны. Найбольш кідаецца ў вочы якраз вышэй паданая перадавіца. Неяк дзіўным выдаюцца гэныя словы: „прычыніца да развоу гэтага „духовага паветра“, ды яшчэ дзіўней — гэныя „тры заданьні“ часопісі“.

Як гэта часопісь будзе павялічваць людзей, што дадуць па 10 злотых і што гэта мае супольнага з развоём „духовага паветра“ — культуры беларускае? Як гэта „будзем пісаць у часопіс, пашыраць яго“? Хто гэта будзе пісаць у часопіс, ці гэта кожны, хто толькі дасьць 10 зл., ці гэта толькі рэдакцыя? Недарэчнасьць стылю ўсіх трох „заданьяў“ часопісі відавочна! Магчыма, аўтар хацеў выказаць нейкія важныя думкі, але не патрапіў, бо замала ці замнога „наўчоны“.

Каб паказаць чытачом да чаго папсута ў часопісі беларуская мова, ніжэй падаем яшчэ адзін сказ зьмешчаны ўжо на апошняй старонцы „Родных Гоняў“:

„Дзеля гэтых мэтаў „Бел. Дз.“ упорна ходаецца проці расейскага царызму і мае так-жа гаспадарскі й культурны адзьдзел, але гэтыя адзьдзелы, асабліва апошні, вельмі слабыя“.

Гэты апошні сказ вельмі характэрнае мову часопісі, якую ў найлепшым выпадку можна назваць бруковаю, але ніколі не літэратурную.

Дык вось як выглядае мясячнік „літэратуры“!

Рэцэнзар.

3 жыцьця студэнтаў.

Многа сяброў зьявртаецца да нас з просьбаю аб інфармацыі адносна арганізацыі беларускага студэнства. Ня маючы магчымасьці выдаваць сваю пэрыядычную часопісь, мы змушаны абмяжоўвацца кароткімі газэтнымі інфармацыямі адносна нашай дзейнасьці і арганізацыі. Беларускае студэнства арганізавана ў Аб'яднаньне Беларускіх Студэнскіх Арганізацыяў (АБСА) з часоваю сялібай у Празе. Статут арганізацыі зацьверджаны чэскаю ўладаю вясною 1926 г. Аб'яднаньне ахопвае амаль што ўсе важнейшыя беларускія студэнскія арганізацыі. АБСА ёсьць вольным сябром Міжнароднае Студэнскае Конфэдэрацыі (СІЕ). Выканаўчы орган АБСА — прэзыдыум з пяці чалавек, склад якога ў свой час быў паданы сябром да агульнага ведама апрача сэкратэра М. Ільшэвіча, які заступіў выбыўшага са складу прэзыдыума М. Марнецкага. Пры АБСА ёсьць тры рэфэраты: міжнародных зносін, прэсавы і гаспадарчы. У сучасны момант прэзыдыумам вядзецца падгатаваўчая праца да агульнага ўсебеларускага студэнскага зьезду, які мае адбыцца ў канцы 1926-27 вуч. г. перад рымскаю канфэрэнцыяй СІЕ.

Адрэс АБСА: Praha II, Wenzihova 4, Sjednoceni Beloruskych Studentskych Organizaci (АБСА). Tchechoslovaque.

Прэзудыум.

Да нас пішуць.

Праваслаўныя ў польскіх школах.

Кожны народ мае сваю веру. Мы Беларусы ў сваёй большасці зьяўляемся праваслаўнымі, хоць частка Беларусаў зьяўляецца таксама каталікамі. Суседні народ польскі ёсць каталіцкім народам і гэтак каталіцтва так сільна вяжыцца з польскасцю, што каталікоў проста называем „польскай веры“. Калі-б мы мелі сваю дзяржаву, дык ня было-б між Беларусамі праваслаўнымі і каталікамі ніякага антаганізму, ніякага паміж імі недаверу. Але ня трэба забываць, што мы знаходзімся пад Польшчай, дзе фактычна праз польскі касцёл праводзіцца паліянізацыя. Каб больш процістаяць гэтак паліянізацыі нам трэба крэпка трымацца праваслаўнае царквы (ёсць ведама, трэба дабівацца беларусізацыі яе).

Аднак польскі каталіцкі касцёл наступае на нас і ня толькі праз духавенства але і праз школы.

Вось, у польскай школе ў Кастыцках, Касцяневіцкай вол., Вял. пав., праваслаўны дзеці на малітвах пачынаюць жагнацца (хрысьціцца) папольску. Гэта робіцца на вачох польскага вучыцеля і мусіць па ягонаму сакрэтнаму загаду.

Падаю гэта да ведама ўсіх праваслаўных бацькоў, каб зьвярнулі сваю ўвагу на гэты факт і востра процістаялі такому спосабу паліянізацыі і каталізацыі нашых дзетак у польскіх школах.

Сяляне Беларусаў, стойка трымаюцца свае веры; свае мовы, свае культуры, каб не памерці.

Квактун.

Беларус—войт і польская вучыцелька.

Ужо пісалася калісьці, што ў Селецкай воласьці, Пружанскага павету выбраны быў войтам праваслаўны Беларус, селянін з в. Сапыцы, і што гэта надта руплівы і сумленны грамадзянін. Ня глядзячы на ўжо даўно істнуючае перакананьне, што ўсякая нават найменшая ўлада псуець людзей,—нават высока маральна развітых,—новы войт не змяніўся, і астаўся тым чэсным сумленым Беларусам, якім быў спачатку. Шмат каму, пэўна-ж, гэта вельмі не падабалася, перадусім-жа тым, дабрабыт якіх пэсна быў звязаны з „rowodzieniem“ войта. Так, польская вучыцелька ў в. Сапыцы так зьненавідзіла войта за тое, што ён пасьведчыў дэкларацыі сялянам на Беларускай школе, што пры сустрэчы пераходзіла на другі бок вуліцы, або адварачывалася. Але вось аднаго разу папала войту ідучы ў гміну (3 км.) сустрэць яе едучую на фурманцы; што рабіць каб унікнуць ненавіснага войта? І пані Эдановіч—вучыцелька з вёскі Сапыцы, накрываючыся з галавою ў нейкую рэдзюгу, што ляжала ў фурмана на вазе, ды як чучала гарохавае праехала міма.

Полымя.

Вось дык зямельная рэформа!

(м. Радашкавічы).

У леташнім 1926 годзе ў нас было абвешчана, што будзе парцэлявацца лішняя зямля аднятая ад нашага праваслаўнага сьвяшчэніка, дык хто хацеў дастаць зямлю, трэба было падаваць заяву. Нашы Радашкоўцы як пачулі гэта, а зямлі ў кожнага скупа, дык і рухнулі, як ваўкі на падлу, нашы хлебаробы пісаць заявы. А заявы танныя, толькі па 10 зл. за кожнаю. Некаторыя і ня мелі 10 зл., а зямлі хочацца, дык па таннай цане астатняе збожжа прадавалі, або дзе пазычалі, каб аплаціць пісара. Аджазу і цяпер ніхто ня мае. Але ў нас ёсць прыезджы пан, што мае сваю малачарню, дык яму прыслалі наведальніцтва, што ён атрымае вясной 8 гектараў зямлі. Дык бачым, дастае той каму не патрэбна, ён з малачарні ў пяць раз лепей жыць, як кожны наш гаспадар. Па сытым сале, ды нашым худым мажучь.

Пад Польшчай усё гэтак робіцца.
Гарэлік.

Добрыя парадкі.

У Пружанскім павеце, у мястэчку Бярэза-Картуская ўжо тры гады як служыць судзьдзя п. Невядомскі. Апрача судзьдзі ёсць яшчэ бюро просьбаў і заяваў, у якім працуе сваяк судзьдзі. Праз гэтае бюро праходзяць справы і далей ідуць у суд, у якім, ёсць ведама, вырашаюцца прыхільна. Народ плыве ў тое бюро і сыпе грошы. Але бывае часамі цяжка, бо ня ўсе справы падлягаюць суду ў Бярэзе.

Так нядаўна бедная кабета М. К. зьвярнулася ў бюро аб спадчыне. За заяву ўзялі 50 зл. і, хоць справа належыць да іншага суду, кабеце дакладвалі, што сьведак дапрашваць будзе свой мясцовы судзьдзя.

Нядаўна кабета гэная атрымала павестку на суд у Дарагічын, а сьведкаў не вызываюць. Выходзіць, што справа без абароны, а 50 зл. заплачаны толькі за адно паданьне. Вось як гінуць нашы людзі, бо плаціць толькі за паданьне 50 зл., але акрамя гэнага, кабета ізноў у працягу нейкага часу, занясла яшчэ і гасьцінца 1/2 пуда рыбы.

Шмат, шмат ёсць спраў яшчэ горшых, але вышэйшыя ўлады ня бачаць. Мусіць дзеля таго, што на „Крэсах“ усё „благодолучно“.

Гарачка.

Веча ў мяшанай мове.

(м. Браслаў).

У нядзелю 13 сакавіка г. г. на пляцы, ля вуліцы 3-га Мая ў Браслаў, зьявіўся нейкі пасол (чуў я, што людзі яго называлі: пане Адамовіч!). На школьным ганку пачаў ён нешта моцна крычаць і размахіваць рукамі. Крыку ягонага ня мог разабраць, з прычыны таго, што я быў застанавіўшыся далёка ад яго. Падшоў я бліжэй. Чую добра ягоныя словы і дзіўлюся, чаму гэны пасол называе сябе Беларусам і кажа, што быў ён у „Вызваленні“, але ў 1926 годзе выступіў адтуль. Хацеў прылучыцца да Беларускага Клубу, а ўбачыўшы, што Беларускі Клуб падзяліўся, дык ня мог выбраць у якую партыю ўступіць і з гэтай прычыны пакінуў змагацца за нацыянальнасць, а прылучыўся да „Странніцтва Крэсавага“. Заклікаў ён беларускіх мужыкоў злучыцца з „польскімі хлопамі“ і галічанамі, бо кажа: і ім ад паноў цяжка жыць і г. д.

Гаварыў ён многа, але мала зразумелі людзі з ягонай мовы, бо ён, як кажуць, пачаўшы гаварыць папольску, зьвярнуўся на беларускую. Але і беларускую перамешаў. Адно слова польскае, другое расейскае, а трэцяе яшчэ нейкае, нікому не зразумелае. Проста кажучы, гэты пасол жадаючы прыхільці да сябе ўсіх, г. зн.: Жыдоў, Беларусаў і Ліцьвіноў, памышаў усё мовы і вышла ў яго ні-тое, ні-сёе. Астаўся ў народзе назоў ягонага вечу: „Веч у мяшанай мове“.

Пасля гэтага вечу людзі моцна наракаюць, чаму гэта ў Браслаў ня прыяжджае беларускі пасол. Зрабіў-бы веч у чыстай беларускай мове.

З. З.

Дзе нас не абманваюць.

(З Лідчыны).

У нас у м. Жалудку бывае кожны панядзелак торг. Дык мне неяк прышлося быць там. Іду я праз рынак, аж бачу: сядзіць на возе кабета і каля яе ляжыць нейкая крэмная матэрыя. Калі я стаў далей прыслухвацца да гутаркі людзей, дык дазнаўся, што гэта была кабета з вёскі Агароднікаў. Гэтая кабета расказвала, што нашоўся ў нашай вёсцы агент Ф. Б. і стаў угаварваць, каб людзі абменвалі пакуля і лён на гатовыя ўжо вырабы ў Львове на фабрыцы „Kaławrot“, бяз ніякае даплаты. На гэта нашлося многа ахвотнікаў, што паверылі гэтаму агенту. Набраў ён лёну і пакуля і паслаў. Але-ж вышла наадварот! бо прышлося даплаціць (на вёску 220 зл.) і атрымалі ня тое, што было забрана. Усё тое што прымалі, ня варта нашага лёну і пакуля, а даплату дык здэярлі дарма. Бедная кабета з плачам казала, што пазычыла грошай на даплату, а цяпер каб хто купіў, дык аддала-б усю гэту матэрыю за свае грошы, што выдала на даплату, а лён і пакуля хай ужо прападаюць. Усіх добрых людзей асьцерагаю, калі можа дзе знойдзіцца хто, што будзе намаўляць на гэтакі абмен, дык Божа вас бараці.

Няхай ня слухаюць!

Сын Яна з пад Жалудка.

НАШАЯ ПОШТА.

Пятрусіку Д.: — Вашыя вершы за слабыя. Газэту будзем пасылаць, аднак трэба вам парушыцца аб падпісцы.

Полымя: „Парадкі на пошце“ дасталі, зьмесьцім.

Зыбку Б., Хільмону Т., Я. Сапоцьку, Самойліку, Поўку М., Савелю Ц.: Праграму інструкцыю і заявы паслалі.

Самойліку П. і В.: Вашыя вершы ня можам зьмесьціць, бо слабаватыя. Карэспондэнцы не зьявляюцца, бо там німа нічога канкрэтнага. Газэту пасылаем вам; паліцыя ня мае права адбіраць не канфіскаваных нумараў. „Сял. Нівы“ № 14 быў канфіскаваны.

С. Пяюну: Жарты атрымалі, дзякуем; частку зьмесьцім.

Падбярэскаму Гальяшу: Калі хочыце каб таней вам выйшла кніжка, дык напішыце ў Беларускаму Кнігарню, Wilnia, Zawalna 7, перака-

зам 1 зл. 5 гр. Пасылаць вам кніжку наложным плацызом даражэй каштуе.

Залому, Яднаму з яго херургові, Дэсятаму: — Карэспондэнцы дасталі памагчымасці зьмесьцім.

Сеўку І., Ціхончыку В., Герасімовічу — пробны нумар паслалі.

Рогачу С., Капцюху, Місюлю Ал., Хаванскай, Ляху Д., Клімоўскаму — газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Кс. Глякоўскага — 5 зл., Карэльскага А., Якуба Карповіча, Карпенюка Еўстаха па 4 зл. Арцукевіча Гальяша, Сымончыка Б., Трыпуцькі Пётры, Кунавіча Язэпа, Шчукіна Дзьмітрука, Лабора Язэпа, Гвінскага Канстанціна, Махухся Івана — па 2 зл.

Акудовіча Александра, Чака Габруся, Сарановіча Юркі, Прыгодзіча Сьцяпана, Манкоўскага Б., Сырокі Б., Пяцюлені К. — па 1 зл.

Куток сьмеху і сатыры.

Цяжкі адказ.

— Мамка, чаму гэта маладая падчас шлюбу ўвабрана ў белас?

— Таму, што белы колер — колер вясельля і радасьці.

— Дык чаму гэта малады заўсёды ў чорным адзенні?

Спрытны.

Пры беразе ракі сядзіць чалавек з вудою. Праходзіць міма паліцыянт: „Што ты, чалавеча, рыбу ловіш?... А ці ня бачыш, што на гэтай таблічцы напісана „Забараняецца лавіць рыбу““

— Дык я і не лаўлю рыбу!

— Як гэта? А вуда?

— Я вучу чарвяка плаваць! — адказаў шпарка чалавечак.

БІРЖА.

Вільня, 27.ІІІ. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Далары 8.92¹/₂—8.93¹/₂ зл.
Рублі зал. (10 р.) 47.30—47.35 „

ЗБОЖЖА, ЗЕМЛЯРОБ. І ІНШ. ПРАДУКТЫ:

Вільня, 18.ІІІ. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) 43.00—44.00 зл.
Авёс „ „ 39.00—40.00 „
Ячмень брав. „ „ 39.00—40.00 „
„ на кашу „ „ 00.00—00.00 „
Пшаніца „ „ 50.00—51.00 „
Сланіна тутэйшая І гат. 1 кг. 4.00—4.20 „
Клустасць свінная „ „ 4.50—4.70 „
Масла несал. за 1 кг. 7.00—7.60 „
„ салён. „ „ 5.50—6.00 „
Сьмятана за 1 літр 2.20—2.40 „
Тварог „ „ 1.00—1.50 „
Яйкі за 1 дзес. 2.40—2.50 „

Беларуская Кнігарня „Пагоня“
Вільня, Завальная 7.

Прадае на месцы і высылае на правінцыю беларускія кніжкі рожнага зместу, сцэнічныя творы, школьныя падручнікі, пісьменныя прылады і інш.

На правінцыю Кнігарня пасылае кніжкі наложным плацызом, лічачы найніжэйшыя цэны.

Хто хоча выпісаць кніг павінен прыслаць адкрытку, падаючы толькі свой адрэс і назовы кніжак, якія патрабуе. Кнігарня адразу споўніць заказ, за які трэба заплаціць на пошце пры атрыманьні кніжак. З заказамі звачайцеся на адрэс: Вільня, Завальная 7, кнігарня „Пагоня“.

СЯЛЯНЕ!

Аб усіх крыўдах, аб зьдзеках адміністрацыі і аб вальным жыцьці пішыце ў сваю газэту „Сялянскую Ніву“.